

Doktorský workshop 2022

Mgr. Jan Červinka

studijní program: Architektura a urbanismus

obor studia: Dějiny architektury a památková péče

Fakulta architektury ČVUT v Praze

Ústav teorie a dějin architektury, Výzkumné centrum průmyslového dědictví

téma práce: Průmyslové dědictví v 21. století – kritéria a evidence pro nové využití

školitel: PhDr. Benjamin Fragner

školitel specialista: Mgr. Jan Zikmund, Ph.D.

Nové využití průmyslového dědictví a studentské projekty konverzí

anotace:

Argumenty pro opětovné využití opuštěných průmyslových staveb lze formulovat z hledisek udržitelného rozvoje a památkové péče stejně jako z pohledu současné architektonické tvorby a studentských projektů. Pedagogické prostředí dává prostor aktuálním tématům urbanismu a architektury. Shromážděné projekty konverzí průmyslových staveb, které byly zadávány v ateliérech na Fakultě architektury a na Fakultě stavební ČVUT od roku 2002, přibližují široké spektrum studentských přístupů a dokládají významnou roli ČVUT v kontextu vysokoškolského vzdělávání v České republice.

cíle, metodologie:

Disertační práce zkoumá situaci průmyslového dědictví v 21. století s důrazem na kritéria pro nové využití. Strategický cíl se soustřeďuje na zpřesnění východisek, jak v současnosti přistupovat k průmyslovému dědictví. Taktické cíle sledují 1) historiografický přehled programového zájmu o průmyslové dědictví od osmdesátých let 20. století do současnosti, 2) rozšiřování informací v databázi Registr průmyslového dědictví VCPD FA ČVUT, 3) případovou studii, která zpracovává industriální topografii města Nymburka s dílčím tématem dědictví železnice v dané lokalitě. Výzkumná otázka je zaměřena na to, jak se proměňuje programový zájem o průmyslové dědictví od osmdesátých let 20. století do současnosti a jaká jsou jeho specifika. K informačním zdrojům náleží Registr

průmyslového dědictví VCPD FA ČVUT, archiv VCPD FA ČVUT a materiály nashromážděné v rámci interního grantu Studentské grantové soutěže ČVUT Hledání aktuálního tématu – Nové využití průmyslového dědictví ve studentských projektech na ČVUT.

studentské projekty konverzí:

Součástí výzkumu je podchycení jednoho z informačního zdrojů, kterým jsou studentské projekty konverzí. Projekt dokumentuje ateliérové ročníkové, bakalářské a diplomní práce zaměřené na nové využití bývalých industriálních staveb a areálů, které byly zadávané a řešené na Fakultě architektury a Fakultě stavební ČVUT v období uplynulých dvaceti let, tedy od založení Výzkumného centra v roce 2002.

Nashromážděných více než tisíc sto projektů potvrzuje, že téma je dlouhodobě řešené napříč ateliéry obou fakult. Většina projektů vznikla jako reakce na dobovou atmosféru, kauzy či aktuální situace objektů a areálů přímo na půdě daných ateliérů a vycházela z osobního nastavení a přístupů pedagogů stejně jako z atmosféry v ateliérech. Některé projekty souvisely s akcemi, které iniciovalo VCPD FA ČVUT jako například výstavy v rámci bienále Industriální stopy (2003, 2005, 2007, 2009), soutěž na nové využití pivovaru v Buštěhradu (2011), workshopy na Nákladové nádraží Žižkov (2012), Winternitzovy mlýny (2013) a Zbůch (2015). Další práce čerpaly z databáze Registr průmyslového dědictví VCPD FA ČVUT.

Hlavním výstupem projektu je připravovaná publikace, jež zahrnuje úvodní studii s přehledem studentských akcí na toto téma, statistické údaje k nasbíraným datům, reflexe pedagogů, rejstřík nejvíce zadávaných staveb a rejstřík všech nashromážděných projektů. Do publikace zahrnuté reflexe pedagogů objasňují bezprostřední motivace k volbě zadání, odezvu zpracovaných projektů, specifická témata a jednotlivých ateliérů, atraktivnost či vazbu na dobové kauzy.

V rejstřících nasbíraná data jsou prověřována obsahovou analýzou. Mezi kvantitativní ukazatele jsou zahrnuty: místní určení, počet v daném roce a pracoviště (fakulta, ateliér, vedoucí práce). Kvalitativní ukazatele prověřují: hledisko památkové péče (míra zachování autentické hmoty), hledisko současné architektonické tvorby (míra nových zásahů), hledisko udržitelnosti a ekologie (míra demolic, šetrnost provozu), aktivizace komunity, společnosti a vliv projektu na výsledné řešení. Dále

je zohledňována motivace k zadávání projektů, výběr témat a způsob zadávání (impulzy od studentů, impulzy od vyučujících), profilace pracoviště, ateliéru, rukopis pedagoga či vazba na dobová témata Výzkumného centra.

literatura:

Tomáš Šenberger – Lenka Popelová (eds.), *Průmyslové dědictví – evidence, výzkum, ochrana, nové využití*, Praha 2021.

Tomáš Šenberger – Lenka Popelová (eds.), *Železniční dědictví. Od velké minulosti k budoucí využitelnosti*, Praha 2018.

Petr Vorlík, *Industriální topografie. Průmyslové dědictví a role akademické sféry (certifikovaná metodika MK ČR)*, Praha 2015.

Jan Šépka – Mirka Tůmová, *Jak se dělá město*, Praha 2015.

Lenka Popelová – Nikolay Brankov (eds.), *AUR 14. Architektura a udržitelný rozvoj*, Praha 2015.

Benjamin Fragner – Anna Kašíková – Tomáš Skřivan (eds.), *Mlýny bratří Winternitzů*, Praha 2013.

Benjamin Fragner – Tomáš Skřivan (eds.), *Pražská nádraží ne/využitá. Průmyslové dědictví a urbanismus. Alternativní projekty pro Nákladové nádraží Žižkov*, Praha 2012.

Benjamin Fragner – Petr Vorlík – Jan Zikmund (eds.), *Úskalí nového využití / pivovar v Buštěhradě. Soutěžní projekty studentů architektury*, Praha 2011.

Petr Vorlík (ed.), *Druhý dech průmyslové architektury*, Praha 2007.